

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ «БОЛАШАК», М. КАРАГАНДА,
РЕСПУБЛІКА КАЗАХСТАН

УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ВІТАУТАСА ВЕЛИКОГО (ЛИТВА)

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

**«РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ
МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА»**

19 грудня 2020 року

**Запоріжжя
2020**

НАПРЯМ 4. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Майборода Ганна Олександрівна

*аспірантка, асистент кафедри маркетингу
Таврійського державного агротехнологічного університету
імені Дмитра Моторного*

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ ЗА ІНДЕКСНИМ МЕТОДОМ

Важливою та невід'ємною складовою економіки будь-якої країни є хлібопекарська галузь. Вона відіграє значну роль в підтримці соціальної стабільності у суспільстві, задовольняючи потреби всіх верств населення у головному стратегічному продукті харчування. Через те, що хліб та хлібобулочні вироби мають невеликий термін зберігання, їх виробництвом та реалізацією займаються вітчизняні підприємства. До особливостей хлібопекарських підприємств відноситься також, те, що вони функціонують в умовах жорсткого державного регулювання цін, а виробництво їх продукції напряму залежить від ситуації, яка складається на зерновому ринку.

Вирішальним показником економічної діяльності всіх підприємств, в тому числі і хлібопекарських, є кількість грошових доходів. Одним з основних джерел надходження грошових коштів в ході продажу продукції є виручка від реалізації, від суми якої, в кінцевому результаті, залежить майбутнє підприємства, його потенціал та конкурентоспроможність. Різні види коливань в структурі обсягу виручки від реалізації товарів здійснюють негативний вплив на загальні результати виробничої діяльності підприємства та на його фінансову стійкість. Тому на кожному підприємстві необхідно організувати щоденний оперативний та фінансовий контроль за відвантаженням та реалізацією продукції.

За допомогою вивчення факторів, які впливають на кількість виручки можна виявити комплекс заходів щодо підвищення значень цих показників. Це надає можливість збільшити рівень рентабельності підприємства та зміцнити його становище на ринку. Дослідження та аналіз виручки від реалізації повинно бути економічно обґрунтованим, що дозволяє здійснювати своєчасне та якісне збільшення чистого

оборотного капіталу. Проведення такого системного аналізу можливо за допомогою індексного методу, який допомагає проаналізувати всі явища, що відбуваються на кожному етапі діяльності підприємства, визначити ступінь впливу кожного з виділених факторів на кінцевий результат [1, с. 101].

Як зазначає Андрієнко В.Ю., індексний метод – це надання комплексної характеристики відносної зміни явищ у просторі, часі або в порівнянні з яким-небудь зразком [2, с. 9]. Цей метод представляє собою систему взаємопов'язаних функціональних показників за допомогою принципу представлення інтегрального результату через його складову.

Що стосується такого економічного показника, як виручка від реалізації, необхідною умовою дослідження є виявлення тих факторів, які впливають на її суму, це ціна одиниці продукції та кількість (об'єм) реалізованої продукції [3, с. 125].

Проаналізуємо діяльність підприємства-лідера на ринку хлібо-продуктів – ТОВ «Торговий дім «Київхліб» за допомогою індексного методу, використовуючи дані фінансової звітності [4]. Середню споживчу ціну на хліб по підприємству отримали шляхом розрахунку середньої ціни реалізації на пшеничний хліб з муки вищого гатунку, хліб з муки першого гатунку, житній та житньо-пшеничний хліб і хліб з висівками. Вихідні дані та кількісну зміну виручки від реалізації за рахунок ціни та обсягу реалізації наведено у табл. 1.

Таблиця 1

**Вихідні дані для індексного аналізу виручки від реалізації
ТОВ «Торговий дім «Київхліб» за 2018–2019 рр.**

Вид продукту	2018 рік			2019 рік			Умовна виручка від реалізації, грн.	Зміна виручки, +/-		
	Середня споживча ціна, грн./кг	Обсяг реалізації, кг	Виручка від реалізації, грн.	Середня споживча ціна, грн./кг	Обсяг реалізації, кг	Виручка від реалізації, грн.		Всього	В. т.ч. за рахунок:	
									Середньої споживчої ціни	Обсягу реалізації
	C_0	Q_0	C_0Q_0	C_1	Q_1	C_1Q_1	$C_1Q_0 - C_0Q_0$	$C_1Q_0 - C_0Q_0$	$C_1Q_1 - C_1Q_0$	
Хліб	17,5	115263	2017108	19,43	134821	2619582	2239560	602474	222452	380022

За період з 2018–2019 рр. у ТОВ «Торговий дім «Київхліб» спостерігалося збільшення суми виручки від реалізації на 30% (на 602474 грн.). Це відбулося за рахунок збільшення як споживчої ціни (на 11%), так і загального обсягу реалізації (на 17%). Такий показник, як умовна виручка від реалізації знаходиться шляхом добутку ціни звітнього року та обсягу реалізації минулого і показує яка б сума грошей надійшла на підприємство при незмінному обсязі реалізації, тобто якщо б на показник виручки від реалізації впливав тільки один фактор – збільшення ціни. Для ТОВ «Торговий дім «Київхліб» цей показник був би на рівні 2239560 грн., що на 15% менше, ніж отримана сума грошових доходів у звітному році при збільшенні обсягів реалізації.

Для оцінки впливу факторів на динаміку виручки від реалізації необхідно розрахувати основні індекси, які наведені у табл. 2.

Таблиця 2

**Аналіз діяльності ТОВ «Торговий дім «Київхліб»
за індексним методом**

Назва індексу	Визначення	Розрахункові дані
Загальний індекс зміни виручки від реалізації	Відношення виручки від реалізації звітнього року до виручки від реалізації минулого року.	1,29
Індекс зміни виручки за рахунок якісного показника (обсягу реалізації): індекс постійного складу	Відношення виручки від реалізації звітнього року до добутку ціни звітнього та обсягу реалізації минулого років.	1,17
Індекс зміни виручки від реалізації за рахунок зміни кількісного показника (ціни)	Відношення добутку ціни звітнього року та обсягу від реалізації минулого року до виручки від реалізації минулого року.	1,11
Індекс зміни цін	Відношення середньої споживчої ціни звітнього року до минулого.	1,11
Індекс зміни обсягу реалізації: індекс змінного складу	Відношення обсягів від реалізації звітнього року до минулого.	1,17
Індекс структури	Відношення індексу цін змінного складу до індексу цін постійного складу.	1

Джерело: розраховано автором на основі даних фінансової звітності підприємства [4]

На основі проведеного аналізу можна зробити наступні висновки про діяльність ТОВ «Торговий дім «Київхліб». Сума виручки від реалізації хлібу в звітному році в порівнянні з базисним (загальний індекс зміни виручки від реалізації) збільшилась у 1,29 раз (на 602474 грн.). На це вплинуло як збільшення якісного показника (обсягу реалізації) – індекс постійного складу дорівнює 1,17, так і зміна кількісного показника (споживчої ціни) – індекс на рівні 1.11. Тобто практично однаковий вплив має підвищення ціни та збільшення обсягів реалізації.

Індекс постійного складу показує зміну середнього значення показника під впливом одного фактору – динаміки його індивідуальних значень [5, с. 380]. Кількісний показник фіксується на рівні звітного періоду, змінюється лише якісний показник, для досліджуваного підприємства цей індекс дорівнює 1,17. Індекс змінного складу характеризує зміну середнього значення якісного показника у звітному році в порівнянні з базисним, але під впливом двох факторів. Для досліджуваного підприємства він також дорівнює 1,17. Це ще раз підтверджує той факт, що на збільшення виручки від реалізації впливає як збільшення споживчої ціни, так і обсягу реалізації хлібу.

Індекс структурних зрушень вказує на скільки змінилося середнє значення досліджуваного показника під впливом змін у структурі сукупності [2, с. 63], для ТОВ «Торговий дім «Київхліб» за період 2018–2019 рр. цей індекс становить 1. Щоб підтвердити правильність обчислення вказаних індексів, необхідно дослідити взаємозв'язок: індекс змінного складу повинен дорівнювати добутку індексу структурних зрушень та індексу постійного складу. В наведеному прикладі це спостерігається, отже, розрахунки були проведені правильно.

Пріоритетним завданням кожної держави є забезпечення її населення у продуктах харчування, отже дослідження та аналіз хлібопекарської діяльності є актуальним та важливим завданням для кожного підприємства цієї галузі. З метою виявлення факторів, які впливають на основні фінансові показники підприємства, та встановлення зв'язків між ними доцільно використовувати індексний метод, який допомагає дослідити у динаміці ступінь впливу цих факторів, та характеризує результативність та ефективність діяльності підприємств.

Література:

1. Саннікова С.Ф. Застосування індексного методу для аналізу ефективності використання ресурсів підприємства / С.Ф. Саннікова // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. – 2014. – № 1. – С. 100–105.
2. Андрієнко В.Ю. Статистичні індекси в економічних дослідженнях / В.Ю. Андрієнко. – Київ : Академперіодика, 2004. – 118 с.
3. Мішура В.Б. Економічна сутність, аналіз та оцінка фінансового стану підприємства / В.Б. Мішура, В.Є. Спіцин // Науковий вісник ДГМА, 2017. – № 3 (24Е). – С. 121–126.
4. Фінансова звітність ТОВ «Торговий дім «Київхліб» станом на 1 січня 2019 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kyivkhlhb.ua/about/finansova-zvitnist>.
5. Орловська Т.М. Індексний метод в аналізі показників прибутковості підприємств / Т.М. Орловська // Економічний аналіз. – 2012. – Т. 11 (2). – С. 378–382.

Могилевська Ольга Юріївна

*кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки, підприємництва, менеджменту
Київського міжнародного університету;*

Корольов Дмитро Владиславович

*аспіранти кафедри економіки, екології і практичного підприємництва
Європейського університету;*

Сідак Ігор Вікторович

*аспіранти кафедри економіки, екології і практичного підприємництва
Європейського університету*

РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Проблема еволюції і розвитку економічних систем суспільства є однією з найбільш актуальних у сучасній економічній теорії. Трансформаційна економіка передбачає зміну структури економіки й створення нових форм розвитку [1]. Причому, трансформація не зводиться лише до ринкових реформ, а має комплексний характер, включаючи перетворення у політичній, інституціональній та культурній